

Masters in het sociaalagogisch domein

schets anno 2012

Juni 2012
Landelijk Overleg Masters HSAO

Samenstelling Landelijk Overleg masters HSAO

- Christelijke Hogeschool Ede G. van der Heijden
- Fontys Hogescholen J. Lumanauw
- Gereformeerde Hogeschool Zwolle M. Geertsema (tot april 2012), M. Welmers
- Haagse Hogeschool J. Oosting (tot april 2012)
- Hanzehogeschool Groningen B. Sikken
- Hogeschool van Amsterdam W. Diekmann
- Hogeschool van Arnhem en Nijmegen M. van Pelt, E. Hulshof, P. de Heer
- Hogeschool Inholland L. van den Bos
- Hogeschool Leiden N. van Tol, voorzitter
- Hogeschool Rotterdam M. van den Berg
- Hogeschool Utrecht C. van der Linden
- Hogeschool Windesheim A. Valkenburg
- Hogeschool Zuyd E. Laeven-Vrencken
- NHL Hogeschool W. van der Galiën
- Saxion Hogescholen J. Kok, W. Slingerland

voorzitter: N. van Tol (Hogeschool Leiden)

secretaris: I. Jansen (HBO-raad)

I. Vooraf

Voor u ligt een schets van bekostigde en onbekostigde masters die anno 2012 in het sociaal agogisch domein door hogescholen (gaan) worden aangeboden. Deze schets is in het voorjaar van 2012 opgesteld door het Landelijk Overleg (LO) masters hsaο.

LO masters hsaο

Begin 2009 riep de Sectorraad hsaο het Landelijk overleg (LO) masters hsaο in het leven. Het LO-masters hsaο richt zich op master overstijgende onderwerpen en vervult dus een andere rol dan landelijke opleidingsoverleggen zoals die voor sommige hsaο-masters bestaan. In het LO-masters HSAO zijn de momenteel 14 hogescholen vertegenwoordigd die een of meerdere masters in het sociaal agogisch beroepsdomein aanbieden of in ontwikkeling hebben¹. Sinds de startbijeenkomst in januari 2009 kwam het LO-masters HSAO drie maal per jaar bijeen.

Het LO-masters HSAO is een werkgroep van de Sectorraad hsaο en fungeert in eerste instantie als 'learning community': platform voor kennisdeling over de beleids- en planmatige ontwikkeling van masters in het hsaο. Daarnaast vervult het LO-masters hsaο de rol van platform voor uitwisseling, afstemming en samenwerking over professionele masters in het sociaal agogisch domein.

Met het oog op deze rollen ziet het LO-masters hsaο het als haar taak:

- periodiek de stand van zaken op het gebied van (bekostigde en onbekostigde) masters in het sociaal agogisch domein en aanpalende (beroeps)domeinen in beeld te brengen, zowel ten behoeve van de sector (hogescholen en opleidingen) als ten behoeve van het (landelijke en regionale) werkveld;
- mede op basis daarvan nieuwe ontwikkelingen te signaleren en verbindingen te leggen tussen ontwikkelingen om zo regie en afstemming op sectoraal / brancheniveau te bevorderen;
- een gemeenschappelijke visie op professionele masters en hun betekenis voor het sociaal agogisch werkveld uit te dragen en verder te ontwikkelen.

Het LO-masters HSAO fungeert als bron van informatie op het gebied van vraag naar en aanbod van professionele masters in het sociaal agogisch domein en kan hogescholen, opleidingen en werkveld desgewenst voorzien van informatie en advies. Besluiten over aanbod en profilering van hogescholen op het gebied van professionele masters zijn onderdeel van hogeschoolbeleid.

Update situatieschets masters

In 2010 bracht het LO-masters hsaο een Startdocument uit, waarin de situatie wat betreft masters in het sociaal agogisch domein anno 2009-2010 in kaart is gebracht en dat tevens een position paper 'Master staat voor meesterschap' bevat². In vervolg op (en evenals) de HSAO Contourennota uitstroomprofielen en onderwijsarrangementen van de Sectorraad hsaο³ kwam dit Startdocument voort uit de behoefte om meer gestructureerd het gesprek met het werkveld aan te gaan over hoe

¹ Er zijn in totaal 18 hogescholen die een of meerdere hsaο-bacheloropleidingen verzorgen.

² Startdocument Landelijk Overleg masters HSAO, Juli, 2010; te downloaden van www.hbo-raad.nl

³ Deze nota is te downloaden van www.hbo-raad.nl

het hso in kan en wil spelen op ontwikkelingen in het werkveld. Beide documenten vervullen sindsdien een rol in overleg dat landelijk en regionaal door hogescholen en door landelijke opleidingsoverleggen gevoerd wordt met werkveld.

Het LO-masters hso besloot de schets van masters in het sociaal agogisch domein anno 2010, die onderdeel uitmaakt van het eerder genoemde Startdocument uit 2010, te actualiseren. Het eindresultaat treft u aan in deze schets anno 2012 betreffende masters in het sociaal agogisch domein. De schets 2012 betreft zowel *bekostigde* (i.c. door de overheid bekostigde) masters als *niet bekostigde* (op andere wijze bekostigde) masters. Voor de gepresenteerde cijfers over bekostigde masters is gebruik gemaakt van cijfers van de HBO-raad (bron: www.hbo-raad.nl, Feiten en cijfers 2011). Cijfers over onbekostigde masters en overige informatie over (bekostigde en onbekostigde) masters in het hso zijn afkomstig van een inventarisatie onder de leden van het LO-masters hso.

II. Masters in het sociaal agogisch domein anno 2012

In het sociaal agogisch beroepsdomein worden anno 2012 elf verschillende masters aangeboden, waarvan vijf bekostigde en zes niet bekostigde masters. HBO-masteropleidingen richten zich over het algemeen op beroepsbeoefenaren met enkele jaren werkervaring en het overgrote deel van de hbo-master studenten schrijft zich inderdaad in na meerdere jaren werkervaring. Zo ook in het hso, waar ongeveer 85% van degenen die zich inschrijven voor een masteropleiding meer dan twee jaar in het bezit is van het hbo-bachelordiploma⁴. Al met al schrijven de meesten zich ofwel enkele jaren nadat het bachelordiploma werd behaald ofwel op oudere (45 jaar en ouder) leeftijd voor het eerst in. Een patroon dat wijst op een relatie tussen het moment waarop gekozen wordt voor een master en bepaalde fasen in loopbaan of levensloop van de professional. Vrijwel alle masters in het hso worden in deeltijdvorm aangeboden. Het merendeel van deze masters is relatief nieuw. Over het geheel genomen is er dus in veel werkvelden van het hso nog weinig ervaring met professionals die in de beroepsuitoefening functioneren op masterniveau.

Van de bekostigde masters bestaat de master pedagogiek (voorheen hogere kaderopleiding) het langst. De master social work (Croho-nr. 44116) ging in 2008 van start en wordt dit jaar geheraccrediteerd. De master jeugdzorg en de (sector overstijgende) master health care & social work in 2009 (laatstgenoemde master werd van 2001 tot 2009 al wel als niet bekostigde master aangeboden). In 2011 ging een nieuwe master social work (joint degree) van start.

<i>bekostigde masters</i> ⁵	<i>instroom 2011</i>	<i>inschrijvingen 2011</i>
<i>M Pedagogiek (Croho-nr.44113)</i>	271	830
<i>M Social Work (Croho-nr.44116)</i>	45	98
<i>M Social Work (joint degree; Croho-nr.49500)</i>	26	26
<i>M Jeugdzorg (Croho-nr.40019)</i>	18	28
<i>M Health Care & Social Work (Croho-nr.40101)</i>	39	71
Totaal	399	1053

In 2011 stonden in bekostigde masteropleidingen in het sociaal agogisch domein ruim 180 meer

⁴ Bronnen: www.hbo-raad.nl, Feiten en cijfers; 1cijferHO 2011

⁵ Voor deze tabel is gebruik gemaakt van cijfers van de HBO-raad (bron: www.hbo-raad.nl; Feiten en cijfers). De instroom 2011 betreft het aantal studenten dat zich in 2011 voor de eerste keer inschreef in een masteropleiding. Daarnaast schrijven zich bij sommige masters ook nieuwe studenten in die al eerder een master volgden. Het totale aantal nieuwe studenten dat zich inschreef ligt dus iets hoger dan de hier weergegeven instroom.

studenten ingeschreven dan in 2009 (een stijging van ongeveer 20%) en het aantal studenten dat zich voor de eerste keer in een master inschreef nam ten opzichte van 2009 verhoudingsgewijs bijna even sterk toe. Net als in 2009 is in 2011 het merendeel van de instroom en van de inschrijvingen studenten in de master pedagogiek. Maar in 2011 nemen de overige masters een groter aandeel van zowel de instroom als de inschrijvingen voor hun rekening dan in 2009. Het aantal ingeschreven masterstudenten Social Work in 2011 is bijna twee maal zo groot als in 2009 (was 66 en is nu 124 studenten) en de instroom in deze master verdrievoudigde bijna (was 24 en is nu 71 studenten).

Van de niet bekostigde masters worden er vier al enkele jaren aangeboden te weten de master Contextuele Hulpverlening, de master Leraar Godsdienst, de master of Arts in Comparative Social Studies en de master Organisatie Coaching. De master Rehabilitation Counselor wordt sinds 2011 aangeboden. De (nieuwe) European Master in Social Work gaat bij voldoende aanmeldingen in 2012 van start.

<u>niet bekostigde masters</u> ⁶	<u>instroom 2011</u>
M Contextuele Hulpverlening (Croho-nr.70118)	16
M Leraar Godsdienst (Croho-nr.45277)	1
M of Arts in Comparative Social Studies	26
M Organisatie Coaching (Croho-nr.70074)	(18-36)
M Rehabilitation Counselor (Croho-nr. 70137)	10
M European Master in Social Work	-
Totaal	(71 – 89)

III. Schets van de masters in het sociaal agogisch domein (situatie voorjaar 2012)

De master Pedagogiek (Crohonummer 44113)

Deze twee- of driejarige deeltijdmaster (60, 75 of 90 EC) wordt als bekostigde master aangeboden door zeven hogescholen te weten de **Noordelijke Hogeschool Leeuwarden (NHL Hogeschool), Inholland, Fontys Hogescholen, Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Rotterdam, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en Hogeschool Utrecht**, soms op meerdere locaties. Voorheen werd deze opleiding als hogere kaderopleiding aangeboden. Bij sommige hogescholen geldt enkele jaren relevante werkervaring en werkzaam zijn in een relevante functie als aanbeveling om toegelaten te worden tot de master, bij andere hogescholen geldt het als toelatingseis. De master leidt op tot pedagoog op masterniveau in meer generalistische functies in het pedagogisch werkveld. De door de student gekozen specialisatie is mede bepalend voor de aard van de functie. Dat kan zijn een leidinggevende en/of staffunctie, beleidsontwikkelaar, adviseur/ begeleider, coach/begeleider of opleider/trainer. Pedagogen op masterniveau zijn werkzaam in de sectoren onderwijs/educatie, gezondheidszorg/psychiatrie, jeugdzorg/GGZ en welzijn. Hogescholen vragen het wettelijk collegegeld plus boekengeld. Het beroepsperspectief van deze master is over het algemeen goed.

⁶ De master of Arts in Comparative Social Studies heeft een Engelse accreditatie. De master European master in Social Work is eveneens in het buitenland geaccrediteerd en in het voorjaar van 2012 door de NVAO (het Crohonummer van deze master wordt binnenkort bekend). Alle overige masters zijn door de NVAO geaccrediteerd. In 2009 werd ook de (internationale) master of Arts Therapies aangeboden. Deze wordt (vooralsnog m.i.v. 2012) niet langer in Nederland aangeboden.

De master Social Work (Crohonummer 44116 en Crohonummer 49500)

Deze tweejarige deeltijdmaster (60 EC) wordt sinds 2008 als bekostigde master onder Crohonummer 44116 aangeboden door de **Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)** en de **Hogeschool van Amsterdam**. Sinds 2011 bieden de **Hanzehogeschool Groningen** en de **NHL Hogeschool** de master social work gezamenlijk (joint degree) aan onder Crohonummer 49500. De Hogeschool Utrecht oriënteert zich op een aanvraag voor een master op een van de deelgebieden van de master Social Work. Voor de toelating tot de master Social Work wordt een relevante hbo-vooropleiding, enkele jaren ter zake relevante werkervaring en werkzaam zijn in een relevante functie geëist. De masterstudenten worden opgeleid voor senior functies in de diverse werkvelden van de sociale en welzijnssector. Het gaat daarbij om spilfuncties in het primaire proces waarbij de master als expert verschillende rollen kan vervullen op het snijvlak van praktijk en beleid, onderzoek en advies en zo bijdraagt aan beroepsinnovatie, praktijk- en methodiekontwikkeling. Het werkveld is bij de master betrokken via beroepen-/werkveldcommissies. Er is een nadrukkelijke verbinding tussen de masteropleiding en lectoraten / de praktijkgerichte onderzoek functie van de hogeschool. De vier hogescholen vragen het wettelijk (deeltijd)collegegeld.

De master Jeugdzorg (Crohonummer 40019)

Deze tweejarige (60 EC) deeltijd masteropleiding Jeugdzorg (Social Work voor de Jeugdzorg) wordt met ingang van 2009 als bekostigde masteropleiding aangeboden door de **Hogeschool Leiden**. De student betaalt het wettelijk collegegeld van rond de € 1750,- per jaar. De masterstudent is gedurende diens opleiding werkzaam in de jeugdzorg, jeugdhulpverlening, speciaal onderwijs of kinder- en jeugdpsychiatrie in een voor de opleiding relevante functie en neemt een dag per week deel aan het onderwijs. De opleiding is opgebouwd langs vijf lijnen: helpen opgroeien en opvoeden, recht en ethiek, beleid, onderzoek en leerbegeleiding. De masterstudent worden opgeleid tot inhoudsdeskundige die leiding geeft aan de jeugdzorgwerkers.

De master Health Care & Social Work (Crohonummer 40101)

Deze tweejarige (60 EC) bekostigde deeltijdmaster wordt aangeboden door **Saxion Hogescholen** (Academies Gezondheidszorg en Mens en Maatschappij) en richt zich op professionals uit de sociaal agogische sector en uit de gezondheidszorg. Internationaal wordt samengewerkt met de Birmingham University in Groot Brittannië die voor geïnteresseerden een derde (deeltijd)jaar Master of Science in Enschede verzorgt. Studenten betalen in 2012 het wettelijk collegegeld van € 1746,- en ongeveer € 1000,- bijkomende kosten (voor boeken, International Seminar, e.d.). Voor de toelating tot de master is onder meer twee jaar relevante werkervaring vereist. De masteropleiding leidt op tot projectleider, staf-, coördinatie-, management- en leidinggevende functies (zoals op het gebied van kwaliteitszorg en innovatie) in de sectoren Gezondheidszorg en Welzijn.

De master Contextuele Hulpverlening (Crohonummer 70118)

Deze tweejarige (60 EC) onbekostigde master wordt sinds enkele jaren aangeboden door de **Christelijke Hogeschool Ede**. De kosten bedragen € 5750,- per jaar. Minimaal HBO-opgeleid, 500 uur werkervaring en minimaal 8 uur per week werkzaam zijn in een relevante functie gelden als toelatingseisen. De masterstudenten worden opgeleid tot sociaal agogisch hulpverlener bij complexe gezins- en relatieproblematiek en daar van afgeleide problemen. De opleiding is bedoeld voor functies als maatschappelijk werker, psycholoog, pedagoog, relatie- of systeemtherapeut,

jeugdhulpverlener of GGZ-hulpverlener (zowel volwassenenzorg als jeugdzorg) en mogelijk ook pastoraal werker.

De master Leraar Godsdienst (Crohonummer 45277)⁷

Deze tweejarige (120 EC) onbekostigde deeltijd master wordt aangeboden door de **Gereformeerde Hogeschool Zwolle** in samenwerking met de Theologische Universiteit Kampen en de Theologische Universiteit Apeldoorn. De hogeschool onderhoudt over de master nauw contact met diverse kleine gereformeerde kerkgenootschappen. De master wordt extern gefinancierd (uit vooral kerkelijke fondsen) en is toegankelijk voor wo- en hbo-bachelors theologie en hbo-bachelors lerarenopleiding. De master leidt op voor de functie van docent godsdienst of levensbeschouwing in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs en in het hbo en tot catecheet (soms kerkelijk werker). Soms stroomt men van deze master door naar de universitaire opleiding predikant. Het beroepsperspectief is goed.

De master of Arts in Comparative Social Studies

Deze eenjarige (12 maanden) onbekostigde master wordt aangeboden bij de **Hogeschool Zuyd** en is gevalideerd en geaccrediteerd door de London Metropolitan University. De kosten bedragen €2750,- per jaar. Als toelatingsvoorwaarde geldt onder meer een goede beheersing van de Engelse taal (TOEFL niveau >6 of equivalent) en bij voorkeur internationale studie of beroepservaring. Het is een masteropleiding met een Europese en mondiale oriëntatie die is gericht op het gehele sociaal agogische werkveld en het werkveld van de sociale en gamma wetenschappen (sociologie, politicologie, psychologie culturele antropologie etc.). De masteropleiding leidt op tot functies in het midden en hoger management in de zorg, advanced practice en beleids- en onderwijsfuncties en functies bij de overheid en in het wetenschappelijk onderzoek (al dan niet in een internationale setting / NGO). Het beroepsperspectief is goed.

De master Organisatie Coaching (Crohonummer 70074)

Deze tweejarige (60 EC) onbekostigde deeltijdmaster wordt aangeboden door de **Academie voor Master & Professionals Courses van de Haagse Hogeschool** en is medio 2007 geaccrediteerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Als toelatingsvoorwaarde geldt minimaal een hbo-diploma, vier jaar werkervaring en werkzaam zijn in een relevante functie. Daarnaast maakt een intakegesprek deel uit van de toelating. Jaarlijks starten er twee groepen. In het eerste jaar ligt de nadruk op individuele- en teamcoaching. Na het succesvol afronden van het eerste jaar is registratie door de beroepsvereniging als erkend coach al mogelijk. De kosten bedragen voor het eerste jaar € 6695,- . Het tweede jaar is gericht op het coachen van organisatieveranderingen waarbij het menselijke gedrag cruciaal is voor het beoogde resultaat. De kosten hiervoor bedragen € 8205,- . Aanvraag van een Lerarenbeurs behoort voor docenten tot de mogelijkheden. De master is relevant voor professionals en managers die zich professioneel willen scholen in coaching omdat het een onmisbaar onderdeel van hun werkzaamheden is.

De master Rehabilitation Coaching (Crohonummer 70137)

Deze tweejarige deeltijdmaster (60 EC) wordt momenteel als onbekostigde master aangeboden door de **Hanzehogeschool Groningen**. Voor de toelating tot de master wordt enkele jaren relevante

⁷ De NHL Hogeschool en Fontys Hogescholen bieden een bekostigde driejarige master (90 EC) Leraar Godsdienst aan (Crohonummer 45274), maar deze is primair een master in het domein lerarenopleidingen..

werkervaring gevraagd. Daarnaast is het werken in een relevante functie geëist. De master leidt op tot functies in de diverse werkvelden van de sociale en welzijnssector en gezondheidszorg. Het gaat daarbij om spilfuncties in het primaire proces waarbij de master verschillende rollen kan vervullen zoals die van expert, innovator, coach, consultant en onderzoeker op het vlak van praktijk en beleid, onderzoek en advies. Het werkveld is bij de master betrokken door een werkveldadviescommissie en docenten. Er is een nadrukkelijke verbinding tussen de masteropleiding en het lectoraat rehabilitatie van de HG.

De European Master in Social Work⁸

Deze tweejarige onbekostigde master (90 EC) wordt aangeboden in gezamenlijkheid door **drie hogescholen en vier universiteiten uit zes verschillende landen**: de **Hanzehogeschool Groningen** in Nederland, University College Lillebealt en de Zuid Deense Universiteit (beiden in Denemarken), de Hogeschool Freiburg in Duitsland, Vilnius University in Litouwen, de Technische Universiteit Gabrovo in Bulgarije en de Universiteit van Malaga in Spanje. Elke opleiding is verantwoordelijk voor een deel van de opleiding en de gehele opleiding wordt aangestuurd door een internationaal consortium met de Hanzehogeschool als leidende partner. Er wordt gewerkt met internationaal gemixte docenten- en studententeams. Het overgrote deel van de opleiding wordt uitgevoerd middels afstandsleren, studenten zullen echter bij vier tot zes partners onderwijs volgen en deze opleidingen ook daadwerkelijk bezoeken voor een gezamenlijke week met docenten en studenten. De opleiding kent in de midden fase veel keuzemogelijkheden voor zowel politiek/ethische vergelijkingen als uitwisselingen over en onderzoek naar methodische benaderingen in de landen van de studenten. De kosten bedragen € 5000,- per jaar. Er is voorzien in beurzen voor minder draagkrachtige studenten. Als toelatingsvoorwaarde geldt twee jaar beroepservaring en een relevante baan. Een goede beheersing van de Engelse taal is noodzakelijk. Het is een masteropleiding met een Europese en mondiale oriëntatie die is gericht op het sociaal agogische werkveld in Europa. De masteropleiding leidt op tot senior functies in het social work, maar ook tot advies- en beleidsfuncties in instellingen en bij de overheid (al dan niet in een internationale setting / NGO). Het beroepsperspectief is goed, gelet op de uitgevoerde marktanalyses bij nationale en internationale stakeholders.

⁸ Het Crohnummer van deze master wordt binnenkort bekend